Dosarul nr.2-14310/22

H O T Ă R Â R E
ÎN NUMELE LEGII

26 martie 2024 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău sediul Centru
în componenţă:
Judecător, preşedinte de şedinţă - Potînga Iurie
Grefier - Chiosa Marina, Luncinschi Cristina, Mușuc-Bodoga Elena

a judecat în şedinţa de judecată publică cauza civilă la acțiunea formulată de Cojocari Vasile împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a R.Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată - și –

A C O N S T A T A T :

I. Aspecte de procedură:

Prin cererea înregistrată pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru la data de 30.06.2022 sub nr.05-3/3-29-16, reclamantul Cojocari Vasile a chemat în judecată, în contradictoriu, pe pârâtul Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a solicitat ca instanța de judecată să dispună, compensarea prejudiciului moral în mărime de 800.000,00 lei, încasarea prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 173.880,65 lei cu titlu de despăgubire a prejudiciului material alcătuite din cheltuieli pentru asistenţă juridică (onorarii avocațiale) suportate în dosarul penal în mărime totală de 30.000,00 lei, câștig mediu lunar ratat calculat cu aplicarea coeficientului inflației cauzat în procesul penal ilicit prin afectarea dreptului și posibilității de a munci în mărime totală de 143.880,65 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată sub forma de asistență juridică în procesul dat în mărime de 10.000,00 lei(f.d.3-250 Vol.-I, f.d.1-35 Vol.-II).

Cererea de chemare în judecată a fost edificată în drept pe dispozițiile art.53 din Constituția RM, art.219, 524, 525 Cod procedură penală, art. 2007, 2037 Cod civil, art.3, 6, 10, 11 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545-XIII din 25.02.1998.

Cererea înaintată nu a fost timbrată cu taxă de stat, incidente fiind prevederile art.85 ale Codului de procedură civilă.

Potrivit fișei de repartizare cererea nominalizată a fost repartizată, în data de 01.07.2022, judecătorului din Judecătoria Chișinău, sediul Centru Potînga Iurie (f.d.1, Vol.-I), iar prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 04.07.2022 cererea menționată a fost primită în procedura contencioasă și fixat termen de judecată (f.d.36, Vol.-II).

Prin încheierea de ședință din 17.11.2022 s-a dispus atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu a Procuraturii Generale a R.Moldova. (f.d.75-76, Vol.-II)

II. În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbaterile judiciare:

La data de 17.11.2022 de către reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Alexandru Vicol, acționând în baza procurii nr.141 din 29.12.2021 (f.d.48, Vol.-II), a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii ca fiind nefondată(f.d.41-46, Vol.-II). La data de 23.01.2023 de către reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală al Republicii Moldova, Boldescu Victoria, acționând în baza procurii nr.18-63 din 13.10.2022 (f.d.37, Vol.-II), a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii ca fiind nefondată (f.d.54-56, Vol.-II).

III. Soluționarea fondului cererii.

La data de 26 martie 2024 a fost adoptat dispozitivul hotărârii, prin care s-a admis parțial acțiunea

Cojocari Vasile împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată. S-a încasat din bugetul de Stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 400.000,00 MDL (patru sute mii) lei cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. S-a încasat din bugetul de Stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 158.259,84 MDL(una suta cincizeci și opt mii două sute cincizeci și nouă) lei 84 bani cu titlu de despăgubire a prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești alcătuite din salariul, de care a fost privat pe perioada de la data de 28.03.2017 până la data de 09.09.2020 în sumă de 128.259,84 lei și cheltuieli pentru asistenţă juridică (onorarii avocațiale) suportate în dosarul penal în mărime totală de 30.000,00 lei. S-a încasat din bugetul de Stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 9.000,00 MDL (nouă mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată proporțional părții admise din acțiune alcătuite din costuri pentru asistență juridică (onorariu avocațial). În rest, acțiunea s-a respins, ca fiind neîntemeiată.(f.d.81, Vol.-II).

IV. Calea de atac formulată în cauză.

Împotriva dispozitivului hotărârii, reprezentantul pârâtului Ministerului Justiţiei al RM Constantin Cachița, reprezentantul intervenientului accesoriu Procuraturii Generale, Boldescu Victoria și reprezentantul reclamantului, avocatul Țurcan Vasile au promovat cereri de apel, înregistrate respectiv la data de 29.03.2024, 08.04.2024 și la data de 11.04.2023, acestea fiind recepționate de grefă la datele 02.04.2024, 10.04.2024 și respectiv la data de 16.04.2024 fiind transmise judecătorului, motiv pentru care în temeiul prevederilor art.236 din Codul de procedură civilă, în termenul legal, instanța a întocmit hotărârea integrală.

V. Argumentele părților în dezbaterile judiciare:

Reprezentantul reclamantului Cojocar Vasile, avocatul Țurcan Vasile, acționând în baza mandatului avocațial seria MA nr.1039275 din 18.10.2020, a susținut cererea pe motivele de fapt și de drept invocate, relatând că reclamantul Cojocari Vasile Grigore este un cetăţean al R.Moldova, născut în anul 1970. Mai mulţi ani ultimul a activat în organele MAI R.M, iar la 27.03.2009 s-a concediat din proprie iniţiativă, fiindu-i acordată pensie în baza stagiului de muncă. Menționează că după concediere, s-a angajat în câmpul muncii prestând o aşa activitate într-o întreprindere individuală, fondată de cet. Cucu Valeriu, care îi era rudă şi prieten, anterior ambii activând în MAI şi împreună participând la războiul din anul 1992. Iar în perioada 01.04.2016 - 28.03.2017 el a activat în calitate de şofer în ”Camarad Grup 1992” SRL din mun. Chişinău. Administrator şi asociat cu o cotă de 60% din capitalul social al întreprinderii era acelaşi V. Cucu. Alţi doi asociaţi erau cet.Iacubov Vasile şi Tomacinschi Mihai, ambii cu câte o cotă de 20% din capitalul social. V.Iacubov participa nemijlocit şi în activitatea cotidiană a întreprinderii în calitate de şofer şi de reprezentant. Iar M.Tomacinschi nu avea nici o implicare în activitatea acesteia. Însă fiind veterani de război, toţi patru erau în relaţii amicale. A arătat că activitatea lui V. Cojocari se manifesta pin faptul că în calitate de şofer, cu mijloacele de transport ale întreprinderii, se deplasa la Piaţa numită Kilometrul 7 din oraşul Odessa, de unde prelua mărfuri de uz casnic de la anumite persoane şi le transporta în R.Moldova, destinaţia finală fiind mun. Chişinău. Doar că la postul vamal de frontieră, mărfurile erau preluate sub supraveghere şi administrare de către V. Cucu, care la un post vamal intern din mun. Chişinău le prezenta pentru vămuire unui Broker vamal. Acesta le verifica, întocmea actele de rigoare, şi le prezenta organului vamal, ele fiind verificate şi vămuite transparent şi legal, cu achitarea taxelor vamale în mărimea stabilită de organul vamal. Susține că în perioada menţionată întreprinderea a efectuat în total 56 de importuri de mărfuri din or. Odessa. A relevat că Serviciul Vamal prin organele sale niciodată nu au avut obiecţii faţă de întreprindere şi faţă de persoanele care o reprezentau, cu atât mai mult faţă de V. Cojocari, care pe teritoriul R.M. îndeplinea doar funcţia de şofer al întreprinderii.

A mai arătat la data de 27.02.2017, Procuratura pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS) a pornit cauza penală Nr. ***** în baza art. 248, alin. (5) lit. d) a CP R.M. -

contrabanda în proporţii deosebit de mari, împotriva întreprinderii, a lui V. Cucu şi a lui V. Cojocari. Ca urmare, iniţial 52 de importuri de mărfuri au fost calificate ca fiind efectuate de întreprindere prin acţiuni ilegale de contrabandă. Menționează că, despre acest fapt V. Cojocari şi V. Cucu au aflat peste o lună, la 28.03.2917, când un grup de procurori ai PCCOCS şi ofiţeri de poliţie au efectuat mai multe acţiuni procesuale la ei la domiciliu, la întreprindere, în alte locaţii, în seara aceleiaşi zile ei fiind reţinuţi. La data de 30.03.2017 V. Cojocari a fost pus sub învinuirea prealabilă. Iar fiind deja sub arest preventiv, la data de 07.05.2017 a fost pus sub învinuire definitivă. La fel sub învinuire au fost puşi şi V. Cucu, dar şi întreprinderea, apărător al cărora din start a fost angajat avocatul V.Țurcan, iar ulterior fiind angajat şi de V. Cojocari. A mai indicat că la data de 31.03.2017 acuzaţilor V. Cucu şi V. Cojocari le-a fost aplicată măsura de constrângere - arestul preventiv, sub care reclamantul s-a aflat până la data de 28.03.2018, adică - 12 luni. Iar la data de 29.05.2017 dosarul penal a fost expediat cu rechizitoriu spre judecare în Judecătoria Ciocana, mun. Chişinău.

A susținut că în calitate de apărător al acuzatului V. Cucu, iar apoi şi a lui V. Cojocari şi a ”Camarad Grup 1992” SRL avocatul Țurcan Vasile în interesele inculpaților de la începutul procesului penal și-a expus poziţia că acesta este unul ilegal, însă poziția apărării a fost total ignorată. Mai mult ca atât, la finele procesului în instanţa de fond, învinuirile acuzaţilor au fost modificate, la cele precedente fiind adăugate încă 4 epizoade-importuri, care au fost calificate şi acestea ca fiind ilegale, în aşa mod învinuirile finale aduse lui V. Cucu şi întreprinderii conţineau 56 de epizoade-importuri de mărfuri, recunoscute ca fiind ilegale, iar lui V.Cojocari fiindu-i incriminate 52 de epizoade-importuri, pentru că 3 importuri au fost efectuate de asociatul V. Iacubov, el fiind şofer şi reprezentant al întreprinderii, iar la efectuarea unui import, la volanul mijlocului de transport s-a aflat cet. Starşinov Iurie, ultimii doi nefiind atraşi în proces. Astfel prin sentinţa instanţei de fond pronunțată în data de 21.03.2019, acuzaţii V. Cojocari, V. Cucu şi ”Camarad Grup” SRL au fost recunoscuţi culpabili de săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 248, alin. (5) CP R.M. - contrabanda în proporţii deosebit de mari și ca urmare: - întreprinderii i-a fost aplicată o pedeapsă în formă de la amendă în proporţii foarte mari, cu confiscarea unor bunuri în sumă de peste 27 milioane de lei; - lui V. Cucu i-a fost aplicată o pedeapsă cu închisoare pe un termen de 8 ani, şi arestul preventiv până la rămânerea definitivă a sentinţei; - iar lui V. Cojocari instanţa i-a stabilit o pedeapsă cu închisoare pe un termen de 5 ani, cu luarea lui imediată sub arest din sala de judecată. Astfel a arătat că, nu s-a reuşit ca el să fie plasat în arest, deoarece reieşind din faptul că tot procesul penal a fost unul vădit conjunctural şi ilegal, la final, cu o mare doză de precizie partea apărării deja cunoştea că acuzaţilor le vor fi aplicate aşa pedepse. A mai menționat că încât după 12 luni de aflare în arest preventiv, din ziua de 28.03.2018 V. Cojocari deja nu era nici sub o restricţie procesuală, în şedinţa finală din data de 21.03.2019, după ce instanța s-a retras în sala de deliberare, el a părăsit incinta Judecătoriei şi în aceiaşi zi a părăsit şi R.Moldova, plecând într-o ţară europeană, unde preconiza să solicite azil politic. A specificat că sentinţa a fost atacată cu o cerere detaliată de apel, care conţinea tabloul complet al ilegalităţii procesului. Totodată a lămurit că procedura de apel s-a derulat în absenţa lui V. Cojocari, care prin intermediul avocatului său ales a prezentat o cerere, informând instanţa că el refuză să se prezinte la proces, pentru că îl consideră unul ilegal. Suplimentar la cererea lui, şi apărătorului a prezentat o cerere prin care a informat instanţa din care motive el a părăsit ţara şi refuză să se prezinte la proces. Ca urmare V.Cojocari a fost anunţat în căutare penală. Iar în procedura de apel, după o tergiversare a procesului timp de peste 1 an si 3 luni, prin Decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 10.07.2020, apelul a fost admis V. Cucu şi V. Cojocari fiind achitaţi pe cauza în speță, din lipsa componenţei infracţiunii de contrabandă în acţiunile lor. Decizia a fost pronunţată la data de 10.08.2020 și deoarece aceasta n-a fost atacată cu recurs, la data de 09.10.2020 a devenit irevocabilă.

A subliniat că V. Cojocari ilegal a fost acuzat şi condamnat de instanţa de fond - pe indicii art. 248, alin. (5) lit. d) CP R.M. - contrabanda în proporţii deosebit de mari, care este o infracţiune gravă şi care se pedepseşte cu închisoare de la 3 la 10 ani - în perioada 28.03.2017 - 10.07.2020 (3 ani 3 luni şi 12 zile) reclamantul fiind figurantul procesului în speţă, cu statut de bănuit, învinuit, inculpat şi condamnat, precum și anunţat în căutare penală. Astfel, a invocat că reclamantului i-au fost grav încălcate mai multe drepturi fundamentale, respectiv fiindu-i cauzate ultimului, dar şi persoanelor apropiate - grave prejudicii morale şi materiale, acestea urmând a fi evaluate şi reparate lui în baza mai multor acte legislative

naţionale şi anume: Constituţia R.M., Codul civil, Codul de procedură penală, şi apriori - Legea R.M. nr. 1545-XIII din 28.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, care este un act legislativ cu caracter special (în continuare - Legea 1545).

S-a referit la prev. art. 53 al Constituţiei RM, art. art. 6 alin. (1), lit. (a), 3 alin. (1), lit. (a), (b) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii si ale instanţelor judecătoreşti, nr. 1545-XIII din 25.02.98, art. 2007 alin. (1) din Codul civil invocând că, prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 10.08.2020, a fost dispusă achitarea lui V.Cojocari din lipsa elementelor componenţei de infracţiune și la data de 09.10.2020 a devenit irevocabilă prin neatacare, astfel reclamantul consideră că este în drept să pretindă din contul Statutului R. Moldova repararea tuturor prejudiciilor sale materiale şi morale cauzate prin acţiunile ilegale ale organelor de urmărire penală şi instanţelor judecătoreşti.

Observă că, în speţă că V.Cojocari a fost deferit justiţiei pentru o faptă care nu a comis-o, în fine fiind declarat nevinovat prin decizia instanţei de apel din 10.07.2020 devenită definitivă şi irevocabilă prin neatacare, acţiunile de urmărire penale şi instanţelor judecătoreşti de condamnare considerându-se în sensul legii-ilicite în sine, or caracterul lor ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată. Consideră că este cert dreptul reclamantului V.Cojocari de a solicita de la Stat repararea prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesul penal de învinuire de comiterea infracţiunii prevăzute la art. 248, alin. (5) din Codul penal.

A remarcat că în temeiul dispoziţiilor legale citate se instituie obligaţia generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul moral cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Cât privește cuantumul despăgubirii prejudiciului moral cauzat prin tragerea ilegală la răspunderea penală, a învederat că urmează să se ţină cont de prevederile art. 11 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, potrivit căruia mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare: gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă;caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie. A menționat că s-a constatat faptul că în procesul penal nu a fost urmărit scopul stabilirii adevărului, aşa cum prevede art. 254 CPP R.M., pe când, în realitate procesul având un caracter şi un scop de răzbunare, îndreptate împotriva unor persoane, printre care se afla şi Cojocari Vasile, dar şi unii veterani şi camarazi de a lui. Iar în acest context a menţionat că în anul 2013-2016, o parte din veteranii războiului din 1992, mai întâi au susţinut Mişcarea social-politică ”Platforma Dreptate şi Adevăr”, care era una protestatară şi anti-guvernare. Iar după ce ulterior ea s-a transformat în partid politic de opoziţie cu aceiaşi denumire (în continuare - PPDA), ei au devenit susţinători activi ai acestuia, participând la proteste stradale şi alte acţiuni organizate de partid. A mai arătat că, tot aceşti veterani au constituit şi un grup civic neformal, care şi-a asumat rolul de sanitar ai societăţii, efectuând acţiuni menite să combată corupţia şi infracţionalitatea economică în proporţii deosebit de mari, săvârşite de înalte persoane de stat şi politice, sau de persoane susţinute voalat de acestea. Iar în calitate de lideri ai acestui grup (în continuare - Grupul civic) erau şi camarazii reclamantului - V. Cucu, M. Tomacinschi, ş. a. Pe lângă activităţile politice, Grupul civic, din cont propriu efectuau şi investigaţii cu tentă penală, cu sesizarea instituţiilor de drept ale statului, a instituţiilor internaţionale şi non-guvemamentale, ş. a.

A mai indicat că la data de 28.03.2017, V. Cucu şi V. Cojocari au fost reţinuţi. Iar în jurul orei 22:00, fiind aduşi la PCCOCS, acolo deja erau aşteptaţi de reporterii mai multor mijloace mass-media de o anumită orientare editorială, care i-au asaltat cu întrebări tendenţioase şi bine regizate, tratându-i ca pe nişte infractori a căror vinovăţie deja este dovedită. Şi, chiar în aceiaşi seară, dar şi ulterior - mai multe

televiziuni şi site-uri, cu o tonalitate vădit tendenţioasă, dar şi cu o plăcere sadică pe care practic nici nu o ascundeau, au prezentat reportaje prin care informau publicul larg precum că V. Cucu si un şofer, au fost reţinuţi şi încătuşaţi de procurorii PCCOCS, fiind cercetaţi penal pentru contrabandă în proporţii deosebit de mari. Totodată s-a referit şi la Raportul Procurorului General în care s-a menţionat despre situaţia în care o persoană a fost deţinută timp de un an în penitenciarul nr. 13, pentru o infracţiune economică de eschivare de la achitarea impozitului şi contrabandă. A remarcat din start ambele dosare au fost pornite în lipsa actelor de constatare ale organelor competente, Inspectoratul Fiscal si Serviciul Vamal. Peste un an de detenţie, oamenii sunt eliberaţi si imediat reţinuţi pe dosare conexe...

În acest context, a menţionat că din momentul implicării în urmărirea penală, apărătorul reclamantului a solicitat ca procurorii să le prezinte actele prin care au fost constatate proporţiile deosebit de mari, prejudiciul cauzat prin acţiunile de contrabandă, ş. a. însă i-a fost prezentat un răspuns şi o ordonanţă cu un conţinut vădit formal, prin care cererea apărării a fost respinsă.

Susține că, pe tot parcursul procesului penal apărarea a avut o prestaţie activă şi a atras atenţia procurorilor şi a instanţelor de judecată, că infracţiunea de contrabandă este una care se conţine în Capitolul X al Părţii speciale a CP R.M. - Infracţiuni economice și ca urmare, acţiunile acuzaţilor au avut caracter economic, manifestat prin introducerea mărfurilor în R.M. într-un mod total transparent, acţiuni finalizate cu achitarea integrală a plăţilor vamale şi cu validarea declaraţii vamale de către organul vamal. Iar în aceste condiţii, de la începutul procesului era obligatoriu ca să fie dispună efectuarea unui audit post-vămuire prin control vamal ulterior, acţiune prevăzută de legislaţia vamală. A afirmat că, deşi în proces permanent de către apărare s-a invocat aceste circumstanţe şi chiar s-a prezentat acte de audit intern al întreprinderii, dar şi acte de la Serviciul Vamal prin care s-a confirmat faptul că întreprinderea nu a încălcat legislaţia vamală şi nu are datorii faţă de stat - cerinţele apărării erau ignorate în cel mai impertinent mod. A evidențiat că procesul a fost pornit odată cu înregistrarea la data de 06.02.2017 a unui Raport întocmit de ofiţerii de poliţie ai Direcţiei nr. 5 al IM al IGP - maiorul Valentin Roşea şi colonelul Serghei Carpov. Iar urmărirea penală a fost pornită de PCCOCS în baza unui Raport din aceiaşi dată, întocmit de acelaşi maior de politie - Roşea Valentin. Raport pe care procurorii de facto l-au tratat ca pe un act economic-financiar, deşi conform Legii nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător, organele de poliţie nu au atribuţii de control economic-financiar, cu atât mai mult că în Raport era invocat faptul precum că el a fost întocmit în baza informaţiilor operative pe care le-a acumulat ofiţerul. Totodată, în Raport ofiţerul a invocat faptele precum că întreprinderea nu ar fi dispus de autorizaţie de activitate, că ar fi efectuat 95 de importuri ilegale de mărfuri, că valoarea în vamă a acestora ar fi fost calculată la 30% din valoarea reală, şi că în ultimii 2 ani întreprinderea nu ar fi achitat plăţi vamale de peste 10 mln. lei. Iar în acest context a precizat că circumstanţele menţionate supra erau mincinoase întrucât întreprinderea dispunea de autorizaţia legală de a efectua aşa gen de activitate, fapt demonstrat şi prin prestaţia organului vamal; în realitate întreprinderea a efectuat 56 de importuri de mărfuri, dar nu 95 - fapt care este stabilit şi invocat în materialele dosarului chiar de procurori; toate importurile au fost efectuate în mod transparent, acestea fiind finalizate cu validarea declaraţiilor vamale de către organul vamal. La fel a remarcat că, niciun inspector vamal care a validat declaraţiile vamale, nu a fost sancţionat, şi nici atras în proces. A invocat că cifra de 10 mln. de lei, a fost indicată premeditat mincinos, ori dintr-o incompetenţă crasă, iar ulterior în proces ea în genere fiind omisă. Astfel a menţionat că în procesul de judecată s-a solicitat să fie citaţi şi audiaţi în calitate de martori - peste 70 de persoane, printre ele maiorul de poliţie V.Roşea, mai mulţi inspectorii vamali care au efectuat verificarea fizică a mărfurilor şi au validat declaraţiile vamale, ş.a., însă, cu excepţii minuscule cererile apărări au fost respinse fără drept de replică şi cu o lejeritate impertinentă.

A mai arătat că modul cum procurori şi poliţiştii au efectuat acţiunile procesuale cu caracter special (operativ) de până la reţinerea acuzaţilor, dar şi după fiind efectuate mai multe investigaţii, care avut un caracter vădit dubios, în special urmărirea şi supravegherea vizuală a figuranţilor cauzei penale (filajul inclusiv şi a lui V.Cojocari, cu fixarea video şi fotografică a acestor acţiuni. Afirmă că pe lângă absurditatea unor aşa acţiuni, volumul acestora, chiar şi fără secvenţele video care nu au fost cercetate în proces - se conţin în dosar pe 66 de file; colectarea de la operatorii de telefonie ”Orange”, ”Moldtelecom” şi ”Moldcell” a informaţiilor privind convorbirile telefonice purtate de figuranţii dosarului penal în

perioada de timp 14.03.2016 - 14.03.2017, cât şi interceptarea convorbirilor telefonice a lor, printre acestea evident fiind şi a lui V. Cojocari. Declară că la acest compartiment ulterior procurorii şi instanţele de judecată au confirmat faptul că multe interceptări au fost fără relevanţă şi inutile pentru cauza penală, şi ca urmare - nu au fost anexate la materialele dosarului. Dar, şi fără acestea volumul interceptărilor se conţin în dosar pe 120 de file. A mai arătata că în proces au fost efectuate multiple percheziţii inclusiv corporale, în diferite locaţii, în automobilele întreprinderii şi a acuzaţilor, ş. a., inclusiv şi la domiciliul lui V. Cojocari. în rezultatul acestora au fost ridicate multe acte, sume de bani, şi alte bunuri. Susține că, percheziţiile au fost efectuate într-un mod formal, bunurile fiind ridicate cu braţul, fără să fie examinate şi înregistrate în procesele-verbale, fiind stocate haotic în diferite ambalaje, înfăşurate cu bandă adezivă şi sigilate cu ştampila OUP. Menționează că apoi, o mare parte a bunurilor şi actelor ridicate, au fost întoarse fără a fi examinate, inclusiv şi a lui V. Cojocari, iar unele ambalaje cu bunurile şi actele întreprinderii, au fost întoarse deteriorate, şi ulterior s-a stabilit că mai multe acte nu au fost întoarse, fiind pierdute. A mai specificat că, de la acuzaţi şi de la întreprindere au fost ridicate şi multiple calculatoare şi telefoane mobile. Ulterior acestea au fost examinate de către experţii de profil ai MAI R.M., care au transcris o parte din aceste informaţii pe (CD-uri). A mai susținut că în timpul cercetării acestora în judecata de fond, a fost constatat faptul că ele în genere nu conţineau circumstanţe referitoare la activitatea de întreprinzător a întreprinderii şi a acuzaţilor, pe fişiere fiind transcrise doar mesaje şi postări cu caracter personal şi intim. Ca urmare, apărarea a atras atenţia instanţei la acest fapt, însă instanța a decis ca acestea să nu fie date citirii, iar CD-rile au rămas anexate la dosarul penal. Invocă, că adevăratul scop al percheziţiilor şi ridicării actelor şi bunurilor - era intimidarea, şi chiar de înjosirea acuzaţilor, cât şi scopul de a afla informaţii despre activitatea politică şi civică a lui V. Cucu, a lui V. Cojocari, ş.a.

A punctat că pentru evaluarea completă şi adecvată a prejudiciului moral, este relevant să arate modul cum au fost efectuate reţinerea lui V. Cojocari şi aplicarea în raport cu el a măsurii de constrângere - arestul preventiv. În acest sens a dezvăluit că ultimul a fost reţinut în seara zilei de 28.03.2017, la domiciliul familiei sale de pe str. Aşhabad, nr. 8. Reţinerea a fost efectuată de 2-3 procurori, de vreo 4-5 ofiţeri de poliţie, aceştia fiind asistaţi de aproximativ 10-12 poliţişti mascaţi, echipaţi şi înarmaţi. Ei au pătruns forţat în casa lui şi de îndată l-au imobilizat, aplicându-i cătuşele. Apoi au început şi percheziţia. Aceste acţiuni au fost efectuate şi în prezenţa soţiei şi a copiilor minori; a fiului Cojocari Vasile-junior, care la acel moment avea 17 ani, şi a fiicei Cojocari Maria, care avea 14 ani. Afirmă că evident aceştia au fost stresaţi grav, îndeosebi fiica care, pe lângă vârsta fragedă pe care o avea, era (şi este) bolnavă de diabet zaharat cu grad accentuat de dezabilitate, care este echivalent cu gradul 2 de invaliditate, maladia fiind de o aşa natură, încât mama ei - Cojocari Angela, avea statut de asistent social al fiicei. Iar pentru a o menţine într-o anumită stare fizică, era obligatoriu ca ei să-i fie administrate 3 injecţii de insulină - în fiecare zi, ea urmând să evite şi stările de nervozitate şi stres. Iar reţinerea, şi apoi arestarea tatălui său, i-a agravat starea sănătăţii fiicei în aşa mod, încât din startul lunii aprilie, mama ei a fost nevoită de mai multe ori să apeleze la medici, suportând şi cheltuieli considerabile pentru familia lor, un timp fiica fiind plasată şi într-un staţionar. În aceiaşi ordine de idei a remarcat şi faptul că familia lui V. Cojocari locuieşte într-o zonă rezidenţială cu case la sol. Ca urmare, faptul percheziţiilor, şi a reţinerii lui au devenit vizibile, dar şi motiv de zvonuri pentru o parte din vecini. Ulterior, la data de 31.03.2017 V. Cojocari a fost arestat preventiv, această măsură de constrângere fiind prelungită până la termenul limită de 12 luni. Aplicarea ei evident a fost contestată cu recursuri, sau prin cereri de revocare sau înlocuire a arestului, cu o măsură non-privativă de libertate. Declară că, rezultatul era predictibil, recursurile şi cererile fiind respinse. A arătat că fiind deţinut în arest în Penitenciarul nr. 13, reclamantul a suportat condiţiile din această locaţie, care sunt recunoscute oficial, inclusiv şi de CtEDO, ca fiind anti-sanitare şi degradante. Astfel, el iniţial el a fost plasat în celula nr. 142 cu suprafaţa de 21 metri pătraţi - împreună cu alţi 5 deţinuţi, în aşa mod la fiecare revenindu-i câte 3,5 m. pătraţi. Iar după ce el a refuzat să depună declaraţii împotriva lui V. Cucu, dar şi de alt gen - la 11.04.2017 a fost plasat în celula nr. 129 cu suprafaţa de 9,88 metri pătraţi - împreună cu alţi 3 deţinuţi, în aşa mod fiecăruia revenindu-i câte 2,47 metri pătraţi. Iar conform dispoziţiilor care se conţin în art. 225, alin. (4) al Codului de executare, norma de spaţiu pentru o persoană arestată sau condamnată - nu poate fi mai mică de 4 m.p. Concomitent, în ambele celule, îndeosebi în celula nr. 129, existau şi alte condiţii degradante, fapt care l-a determinat pe

reclamant să înainteze o cerere conducerii Penitenciarului, totodată, o cerere de la numele lui, fiind înaintată de deţinutul Podarilor Iurie. Susține că şi acestea au fost examinate superficial şi formal. Ca urmare, a circumstanţelor menţionate i s-a agravat maladia de care el suferea permanent - tensiunea arterială ridicată astfel cauzându-i şi afecţiuni psihosomatice. A accentuat și faptul că şi instanţele de judecată care au examinat cauza penală pe fond şi în apel, au dat dovadă de comportament conjunctural şi lipsit de obiectivitate. Cât privește reacţia judecătorilor de instrucţie, a instanţei de fond, şi parţial a instanţei de recurs – a remarcat că, în condiţia când fără orice temei legal V. Cojocari a fost deţinut în arest preventiv timp de 12 luni. Menționează că pe tot parcursul procesului şi până la achitarea lui V. Cojocari şi a lui V. Cucu, prin recursuri, referinţe, cereri cu obiecţii, etc., apărarea în mod ferm a pledat că procesul este de aşa natură, încât în raport cu ei este comisă o crimă.

Invocă că prestaţia instanţelor de judecată deseori era de aşa natură, încât apărarea a reacţionat prin cereri de recuzare, iar ultimele, au fost respinse. La fel a arătat că a înaintat mai multe cereri cu obiecţii. A relatat că la finalizarea urmăririi penale, în procuratură apărării nu i-au fost asigurate condiţii normale pentru ca să fac cunoştinţă cu materialele dosarului penal,și respectiv și-a rezervat acest drept pentru instanţa de judecată, fapt care îl considera unul perfect legal, însă instanța de fond, conformându-se mecanic poziţiei procurorului, nu i-a prezentat şi nu i-a permis apărării să facă cunoştinţă cu 52 de setul de acte vamale care reflectau toată activitatea antreprenorială a întreprinderii, în condiţia când şi aceasta avea statut de acuzat. Aceste seturi de acte erau recunoscute în calitate de corpuri delicte, care potrivit prev. art. 93, alin. (2) CPP - constituiau probe. Iar potrivit prev. art. 293, alin. (3) CPP corpurile delicte sunt parte a materialelor dosarului, care obligatoriu urmau a fi prezentate părţii apărării - în stare cusută şi numerotată, pentru a lua cunoştinţă cu ele. Susține că faptul dat constituia o gravă încălcare a drepturilor acuzatului la apărare, dar şi o manifestare a impertinenţei instanței de judecată. Astfel a fost înaintată o cerere de recuzare a ei, în aceasta invocând şi alte motive, însă, aceasta a fost respinsă. A mai arătat că ulterior, cu întârziere de aproximativ un an, deja alt complet de judecată i-a permis apărării totuşi ca să facă cunoştinţă cu probele în formă de documente vamale. Consideră că o aşa întârziere a afectat grav dreptul acuzaţilor la apărare, pentru că la acel moment deja toţi martorii erau audiaţi fără ca apărarea să ia cunoștință de conţinutul concret al actelor vamale şi fără a avea posibilitate să fie formulate întrebări. A mai indicat şi faptul că în proces s-a solicitat ca instanţa să oblige procurori să explice acuzaţilor învinuirile aduse lor, precum și, să prezinte probele care ar fi demonstrat faptul că întreprinderea şi acuzaţii nu ar fi executat oarecare obligaţiuni vamale, care este totuși suma prejudiciului cauzat de ei, şi prin ce acte acesta a fost constatat, însă nici la o aşa cerinţă importantă şi de principiu, instanţa n-a reacţionat.

A mai menționat că şi în instanţa de apel, deşi erau citaţi destul de des, de mai multe ori procesul a fost amânat din motive independente de acuzaţi, unul fiind intenţia mai multor judecători de a se eschiva de la judecarea acestui dosar, exprimată prin autorecuzarea lor din diferite motive, unii chiar demisionând şi din funcţie. Aşa cazuri au fost în număr de 8, acest fapt cauzând tergiversarea procesului pentru că devenise problematică formarea unui complet funcţional de judecată. A evidenţiat că în condiţia, în care V. Cucu era în arest, iar V. Cojocari era în căutare penală şi departe de casă şi de familia sa, starea psihologică a acuzaţilor evident era grav afectată. Ca urmare, partea apărării a reacţionat şi a depus cereri prin care a solicitat respectarea principiului celerităţii şi accelerarea examinării apelului. Astfel, deşi prin două încheieri a instanţei de apel din 17.12.2019 şi 29.05.2020, cererile au fost admise, Decizia de achitare a fost pronunțată abia la 10.07.2020, adică peste 1 an, 3 luni si 16 zile de la data depunerii apelului. Susține că, aflarea în arest timp de 12 luni, a creat probleme de alt gen - familiei reclamantului. În acest sens a menționat că nu a fost achitat în termenul fixat contractul pentru studiile feciorului la Colegiul Cooperatist din Moldova, fapt soldat cu o avertizare primită de la instituţia nominalizată. De asemenea reclamantul avea şi un credit care devenise problematic de rambursat. Totodată, soţia lui V. Cojocari - Angela Cojocari, care până la arestul lui era plasată în câmpul muncii cu o normă redusă, pentru că avea şi statutul de asistent social al fiicei bolnave, odată cu arestul soţului s-a văzut impusă să se angajeze la un loc de muncă cu o normă deplină, în aşa mod acordându-i o îngrijire mai redusă fiicei. Astfel după eliberarea lui V. Cojocari din arestul preventiv, până la data adoptării sentinţei de condamnare, adică timp de 11 luni in perioada 28.03.2018 - 21.03.2019, el a fost lipsit de posibilitatea de

a se angaja la un loc de muncă, pentru că era obligat să se prezinte la şedinţele de judecată, care în instanţa de fond au fost în număr de 145, adică câte aproximativ o şedinţă în 5 zile, iar spre sfârşitul procesului - şi mai dese, iar în aceste condiţii a arătat că, practic devenise imposibil ca el să găsească un angajator care să-i acorde un loc de muncă. A mai relevat că după condamnare, şi după ce ultimul a fugit din R.Moldova, mai bine de 1 an si 3 luni s-a aflat într-o ţară europeană, ducând o viaţă retrasă pentru că se afla în căutare penală, dar şi din motivul că nu a putut căpăta permis de muncă pentru că nu cunoştea limba, iar la scurt timp a parvenit şi starea de pandemie sanitară cauzată de maladia COVID-19.

Opinează că evaluarea cuantumului prejudiciului moral urmează a fi determinat şi de statutul social si personalitatea reclamantului, acestea fiind apreciate în coroborare cu gravitatea acuzaţiilor aduse reclamantului. Menţionează faptul că V. Cojocari se caracterizează impecabil. El este un bun familist fiind tată a doi copii, la momentul pornirii procesului ambii fiind minori. Totodată, timp de peste 20 de ani el a activat în organele MAI, inclusiv şi în poliţia cu destinaţia specială, şi prestaţia în organele de poliţie fiind una impecabilă. Iar în această calitate el a participat şi la Războiul pentru independenţa şi integritatea R.Moldova din anul 1992, manifestându-se ca fiind o persoană curajoasă şi devotate țării. Ca urmare, s-a învrednicit de titlu ”Poliţist-fruntaş”, de 2 medalii pentru serviciu impecabil, i-a fost acordat titlul onorific ”Vulturul de aur”, iar prin Decret prezidenţial a fost menţionat cu ”Medalia comemorativă”, distincţie care se acordă unei persoane doar dacă ea întruneşte anumite condiţii de integritate, iar încât lui i-a fost incriminată săvârşirea unei infracţiuni grave, care se pedepseşte cu închisoarea de la 3 la 10 ani, în aceste condiţii consideră că o aşa persoană este mult mai vulnerabilă şi afectată, decât o persoană civilă.

A susținut că în lumina jurisprudenţei CtEDO, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echităţii. Modul de acordare a satisfacţiei echitabile, trebuie determinat în raport cu prejudiciul moral suferit, gravitatea acestuia, importanţa şi consecinţele sale pentru victimă.

A învederat că unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echităţii, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. în temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Menționează că în jurisprudenţa sa Curtea a stabilit că scopul satisfacţiei echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenţiei Atunci când acordă satisfacţia echitabilă, Curtea aplică regula restitutio in integrum, aceasta cere ca compensaţiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel naţional pentru violarea Convenţiei să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze similare

Referitor la prejudiciul material cauzat ca rezultat al suportării de către reclamant a cheltuielilor în legătură cu asistenţa juridică de care au beneficiat pe parcursul procesului penal a invocat prevederile art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545 din 25 februarie 1998, A arătat că reclamantul Cojocari Vasile a achitat suma de 30 000 de lei pentru asistenţa juridică acordată în faza urmăririi penale şi examinării cauzei penale de către instanţa de fond, fapt confirmat prin bonurile de plată Seria YL, nr. 241822 din 16.05.2019; Seria YL, nr. 241835 din 22.06.2020; Seria YL, nr. 241855 din 18.10.2020. Consideră că cheltuielile de asistenţă juridică în sumă de 30 000 lei sunt reale, necesare şi se înscriu în limita celor rezonabile, având în vederea complexitatea cauzei penale, durata urmăririi penale, volumul de lucru efectuat de avocat în cadrul urmăririi penale, participarea avocatului în şedinţele de judecată (în instanţa de fond și apel).

Cât privește prejudiciul material efectiv exprimat prin salariu de care reclamantul a fost lipsit în perioada de timp în care s-a aflat sub imperiul şi restricţiile procesului penal ilicit, a arătat că acesta fiind calculat cu aplicarea coeficientului inflaţiei. Astfel a menționat că, în cadrul întreprinderii ”Camarad Grup” SRL V. Cojocari a activat 11 luni, în perioada 2016- 2017. Iar potrivit controlului efectuat după achitarea lui, s-a constatat faptul că în întreprindere s-au păstrat doar datele referitoare la salariul primit de el în lunile ianuarie, februarie si martie 2017 (până la data reţinerii - 28.03.2017). Susține că în această perioadă el a primit o sumă totală de 9300 lei (nouă mii trei sute), fapt confirmat prin adeverinţa Nr. 1-29/10-21 din 20.10.2021, eliberată de ”Camarad Grup” SRL. În acest sens a arătat că, salariul mediu al reclamantului la data reţinerii, era de 3100 lei (9300 lei: 3 luni = 3100), și consideră că acesta urmând să

fie pus la baza calculului acestui prejudiciu. Totodată a învederat că potrivit legislaţiei în vigoare rezultă că acesta se calculează în baza salariului mediu lunar, calculat pentru perioada de timp în care procesul l-a lipsit de dreptul şi posibilitatea de a munci, cu aplicarea coeficientului inflaţiei. invocând perioadă: 28.03.2017 - 09.09.2020, adică din data reţinerii lui V. Cojocari, şi până la data când Decizia de achitare a instanţei de apel a devenit irevocabilă prin neatacare (decizia instanţei de apel a fost pronunţată în formă motivată la 10.08.2020), şi când de jure şi de facto reclamantul şi-a recăpătat pe deplin dreptul şi posibilitatea de a se angaja în câmpul muncii. A mai invocat că prejudiciul material menţionat este evaluat cu aplicarea coeficientului inflaţiei, calculat în baza unei formule - standard. În aşa mod, acesta fiind calculat în baza formulei menţionate - este de 133.300 lei. Iar suma care rezultă din rata inflaţiei, este 10.580,65 lei. Ca urmare, suma totală al acestui prejudiciu a fost estimat la suma de 143 880, 65 lei (133300 lei + 10580, 65 lei = 143880,65 lei). Cât privește cheltuielile de judecată pentru asistenţa juridică suportate în acest proces de V. Cojocari constituie suma de 10 000 (zece mii) lei -, fapt confirmat prin Bonul de plată Seria YL, nr. 241862 din. 16.06.2022, iar cuantumul definitiv al acestui prejudiciu urmează a fi evaluat la finele procesului civil, în dependenţă de durata lui şi de alte circumstanţe care se vor produce în proces;

Reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Vicol Alexandru, acționând în baza procurii nr.141 din 29.12.2021, a susținut referință, solicitând respingerea cererii ca fiind nefondată pentru următoarele motive, în conformitate cu prevederile art.3 alin.(l) din Legea nr. 1545, rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penală, sunt necesare unele condiţii speciale, şi anume existenţa faptei ilicite, respectiv, nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea statului.

Atrage atenţia că pentru aplicabilitatea dispoziţiilor Legii nr.1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale şi morale cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, urmează să existe şi să fie întrunite cumulativ (minim o condiţie), atît circumstanţele prevăzute de art.6 dreptul la repararea prejudiciului, cît şi de art.3 cazurile de reparare a prejudiciului material şi moral. Prin urmare, normele legale în cauză sunt indisolubile şi nu pot fi aplicate separat.

Prin urmare, raportând normele legale citate mai sus cu situația din prezenta speță, remarcă că în privinţa reclamantului a fost emisă sentinţă de achitare. Acest fapt nu a fost infirmat de către Ministerul Justiţiei. Cu toate acestea, pentru a fi în prezenţa unei acţiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art. 6 din Legea nr.1545. dar si dispoziţiile prevăzute de art.3, alin.(1) din Legea nr. 1545. Consideră că prezenta acţiune civilă este neîntemeiată, or, prin prisma prevederilor enunţate, se deduce expres necesitatea întrunirii cumulative a prevederilor art. 3 şi art. 6 din Legea nr. 1545, în contextul în care nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea Statului, ci nemijlocit acele acţiuni constatate ca fiind ilegale.

A invocat că potrivit recomandărilor HP CSJ nr. 7 din 04.07.2005 cu privire la practica asigurării controlului judecătoresc de către judecătorul de instrucţie în procesul urmăririi penale, ordonanţele de recunoaştere în calitate de bănuit şi/sau învinuit sunt nişte procedee legate de desfăşurarea normală a urmăririi penale şi prin sine însăşi nu afectează drepturile sau libertăţile constituţionale ale persoanei, precum şi nici nu sunt pasibile de atacare. Recunoaşterea persoanei în calitate de bănuit şi/sau învinuit este o măsură procesuală prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, are un scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea şi acest scop este proporţional anumitor restricţii care pot avea loc în cadrul desfăşurării urmăririi penale. A opinat că, organul de urmărire penală are obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanţelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanţele care dovedesc vinovăţia, cât şi cele care dezvinovăţesc, precum şi circumstanţele care atenuează sau agravează răspunderea penală. De asemenea a remarcat că şi Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat că dimensiunea obligaţiunilor statului referitoare la investigarea minuţioasă şi rezultativă a oricărui fapt pretins a fi infracţional nu implică nici dreptul de a declanşa o anchetă penală împotriva unui terţ sau ca acesta să fie condamnat la sancţiuni de natură penală, nici o obligaţie de rezultat care ar presupune ca orice urmărire penală trebuie să se finalizeze printr-o condamnare. în special, în

ipoteza în care se pune problema respectării unei reglementări care are ca obiect protecţia drepturilor garantate de Convenţie, acestea impun organizarea unui sistem judiciar de anchetă eficace la finalizarea căreia să nu existe nici o aparenţă de apreciere arbitrară a circumstanţelor care s-au aflat la originea faptei, (a se vedea cauza Draganschi împotriva României nr. 40890/04). Consideră că toate acţiunile organului de urmărire penală au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanţelor, asupra elucidării vinovăţiei sau nevinovăţiei persoanei menţionate prin actul de sesizare, privind existenţa bănuielii rezonabile de comiterea infracţiunii. Menționează că organul de urmărire penală acţionează cu bună-credinţă, cu suficientă diligenţă, întreprinde măsurile necesare în vederea efectuării obiective a tuturor acţiunilor de urmărire penală. A mai invocat că pe durata acţiunilor procesuale aferente cauzei penale, reclamantului nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, cât şi la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, utilă şi veridică în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privinţa reclamantului de către organul de drept sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu art. 218 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, instanţa de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalităţii şi a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărârii, emite şi o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoştinţa organelor respective, persoanelor cu funcţie de răspundere şi procurorului. în speţă, reclamanţii şi-au întemeiat acţiunea pe acţiunile pretins ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii şi instanţei judecătoreşti, însă în lipsa unor acte ce constată în mod expres ilegalitatea acţiunilor întreprinse.

Referitor la netemeinicia şi ilegalitatea pretenţiei de încasare a prejudiciului moral a invocat că eventualele sume compensate urmează a fi echitabile, în coraport cu suferinţele pretinse a fi suferite, fiind inadmisibilă încasarea unor sume iluzorii. Totodată, pe marginea acestei pretenţii, a subliniat că potrivit art. 11 din Legea nr. 1545 mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare:Gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; Caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; Durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; Suferinţe fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice. în acest context, a notat că prin noţiunea de prejudiciu moral se înţeleg suferinţele psihice sau fizice cauzate prin acţiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparţin persoanei din momentul naşterii sau la bunurile dobândite prin lege (viaţa, sănătatea, demnitatea şi reputaţia profesională, inviolabilitatea vieţii personale, secretul de familie şi personal).

Menționează că potrivit HP CSJ nr.9 din 9 octombrie 2006, cu privire la aplicarea de către instanţele de judecată a legislaţiei ce reglementează repararea prejudiciului moral, obligaţia de a dovedi faptul pricinuirii prejudiciului moral (suferinţe psihice sau fizice suportate) o exercită partea vătămată, de aceea în cererea despre compensarea prejudiciului moral aceasta trebuie să indice de către cine, în ce circumstanţe şi în baza căror acţiuni/inacţiuni i-au fost cauzate suferinţe morale (psihice) sau fizice, prin ce se manifestă acestea. Or, toate argumentele invocate poartă doar un caracter declarativ, formal.

A afirmat că despăgubirile morale solicitate urmează a fi respinse ca nefondate și subsecvent a invocat, că prin prisma jurisprudenţei Curţii Europene, în cauza Petru Roşea vs. Moldova, Curtea a căzut de acord cu argumentele reclamantului precum că acesta, fiind o persoană notorie în oraşul Cahul, a suferit grave atingeri aduse reputaţiei sale în urma reţinerii şi aplicării sancţiunii faţă de acesta. Prin urmare, raportând abordările Curţii Europene citate mai sus cu situaţia din prezenta speţă, consideră că reclamantul nu a prezentat probe confirmative prin care ar justifica o anumită reputaţie profesională şi ca urmare a intentării dosarului penal această reputaţie a fost ştirbită. De asemenea, s-a referit și la cauza Vayig v. Turkey, în hotărârea finală a Curţii Europene din 20 septembrie 2006, §44, Curtea a considerat că reclamantul nu se poate baza pe perioada în care a fost fugar, când a încercat să evite să fie adus în faţa justiţiei în ţara sa. Curtea este de părere că fuga unei persoane acuzate are în sine anumite repercusiuni asupra sferei garanţiei prevăzute la articolul 6 § 1 al Convenţiei în ceea ce priveşte durata procedurilor. Atunci când o persoană acuzată fuge dintr-un stat care respectă principiul statului de drept, se poate presupune că nu are dreptul să se plângă de durata nerezonabilă a procedurilor care au urmat acelei fugi, cu excepţia cazului în care se poate demonstra un motiv suficient pentru a respinge acest lucru, ipoteză (a

se vedea Ventura împotriva Italiei, nr. 7438/76, raportul Comisiei din 15 decembrie 1980, Decizii şi rapoarte (DR) 23, p. 91, § 197). La fel a criticat declaraţiile reclamantului în acțiune privind faptul că „după ce instanța s-a retras în sala de deliberare, ultimul a părăsit incinta Judecătoriei şi în aceiaşi zi a părăsit şi R.M., plecând într-o ţară europeană, unde preconiza să solicite azil politic". Opinează că, prejudiciul moral solicitat, invocat inclusiv cu referire la durata procedurilor, nu poate fi aplicat în privința prezentului reclamant, or, pentru perioada cât acesta a fost fugar, în mod firesc, acesta nu se poate baza în argumentarea prejudiciului moral. La fel a considerat că prejudiciul moral solicitat, în cuantum de 800 000 lei reprezintă o sumă creată în mod iluzoriu şi argumentată formal, fapt ce implică instanţa de fond în reevaluarea ansamblului circumstanţelor cauzei.

Cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistenţă juridică, a învederat că, prin prisma recomandării Curţii Supreme de Justiție nr.23 privind unele aspecte ale încasării cheltuielilor de asistenţă juridică, recomandării Consiliului Uniunii Avocaţilor privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea de către instanţele de judecată a cheltuielilor de asistenţă juridică, aprobată prin decizia nr.2 din 30 martie 2012, precum şi a practicii Curţii Europene, că la aprecierea cheltuielilor pentru asistenţă juridică urmează a fi constatat faptul dacă acestea au fost necesare, realmente angajate şi rezonabile în cuantum. Consideră că la aprecierea costurilor şi cheltuielilor judiciare instanţa de fond urmează să se conformeze celor două principii de bază, şi anume:costurile şi cheltuielile urmează a fi în modul corespunzător probate, de obicei prin documente de plată sau prin prezentarea descifrării pe ore a lucrului avocatului şi tarife aplicabile; cheltuielile trebuie să fie rezonabile ca cuantum (în special în materia de tarife percepute pentru onorariile avocaţilor) şi necesare pentru proceduri în speţă (nu se compensează lucrul avocatului care nu are tangență directă la proces).

Cât privește încasarea prejudiciului material solicitat, în cuantum de 143 880,65 lei, în calitate de potenţial venit ratat, menționează că potrivit înscrisului prezentat de reclamant, se atestă probarea unui venit brut al acestuia, din care însă urmau a fi calculate contribuţiile de asigurări medicale şi asigurări sociale, plus sumele extrase urmare a impozitului pe venit. A susținut că, prejudiciul material sub forma salariului ratat, urma a fi calculat reieşind din salariul mediul net al reclamantului, dar nu cel brut. Or, potrivit art.20 lit. d^3) Cod fiscal, cu denumirea generică „Sursele de venit neimpozabile", în venitul brut nu se includ următoarele tipuri de venit: sumele primite de către persoane fizice şi juridice ca despăgubire pentru prejudiciul ce le-a fost cauzat ca urmare a unei acţiuni ilegale (inacţiuni) ori ca urmare a unor calamităţi naturale sau tehnogene, cataclisme, epidemii, epizootii. în acelaşi sens art.54 alin.(3) lit. b) Cod fiscal prevede că în obiectul impunerii nu se include veniturile din recuperarea prejudiciului material. În dezvoltarea motivelor invocate, a invocat că potrivit art. 19 Cod civil în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel. (2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat). Totodată a arătat că, pierderea şansei se repară doar dacă ea constă în dispariţia actuală şi certă a unei eventualităţi favorabile. Mărimea acestui prejudiciu corespunde şansei pierdute şi nu poate fi egală cu avantajul care ar fi rezultat din şansă dacă ea se materializa. Ratat se consideră venitul care ar fi fost posibil în condiţiile unui comportament normal din partea autorului prejudiciului în împrejurări normale. Referindu-se la normele de drept material precitate, a punctat că sarcina probaţiunii existenţei, precum şi a mărimii venitului ratat, revine în speţă reclamantului, care trebuia să demonstreze că ar fi putut şi trebuit să obţină anumite venituri, dar nu le-a obţinut. Reclamantul poate să valorifice dreptul său la despăgubire numai cu bună-credinţă, nefiind admisibilă îmbogăţirea fără justă cauză, ceea ce presupune că reclamantul trebuie să dovedească posibilitatea obiectivă, reală, ci nu presupusă, a obţinerii venitului ratat invocat. A făcut trimitere şi la concluziile CtEDO exprimate în cauze similare, unde se menţionează că reclamanţii ar trebui să dovedească prejudiciul material pentru care solicită compensaţii şi că nu pot primi despăgubiri pentru prejudicii pe care nu le-au suferit (Treial c. Estonia, 02.12.2003; Lisiak c. Polonia, 05.11.2002). Susține că, pretenţia cu privire la prejudiciul material sub forma venitului ratat trebuie să fie convingătoare şi nu speculativă, cu riscul aplicării celei mai puţin convenabile metode pentru reclamant

(Popov nr.l vs Moldova 2006, §12). Prin urmare, consideră că pretenţia revendicată de reclamant, nu atinge gradul de certitudine necesar, reprezentând mai degrabă o eventuală anticipare a unui posibil venit de realizat, din care motive instanţa apreciază pretenţia de revendicare ca fiind speculativă, apreciere similară expusă de CtEDO (Străisteanu şi alţii vs Moldova, 24.04.2012).

Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, Boldescu Victoria, împuternicită în baza procurii nr.18-23 din 03.05.2022, a obiectat împotriva acțiunii formulate, fiind depusă în întâmpinare o referința în formă scrisă prin care a susținut pe deplin poziția părții pârâte solicitând respingerea cererii, ca fiind neîntemeiate.

VI. Soluția, considerentele și aprecierea instanței :

Audiind explicațiile participanților la proces, studiind materialele dosarului, verificând argumentele invocate în raport cu probele administrate, instanța de judecată constată următoarele motive de fapt și de drept.

În drept, instanţa reţine drept incidente prevederile art.1405 Cod civil (în redacţia Legii nr.1107 din 06.06.2002), care stipulează că prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată. Statul se exonerează de răspundere în cazul cînd persoana vătămată a contribuit intenţionat şi benevol la producerea prejudiciului prin autodenunţ.

Potrivit prevederilor art.art.3,6 ale Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545-XIII din 25.02.98, care stipulează că în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată; e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei; f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare. Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcţie de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură şi din instanţele judecătoreşti.

Dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare; c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului contravenţional în legătură cu reabilitarea persoanei fizice; d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art.313 alin.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind declararea nulităţii actelor sau acţiunilor organului de urmărire penală sau organului care exercită activitate specială de investigaţii.

Conform dispozițiilor art.art.1422,1423 Cod civil (în redacţia Legii nr.1107 din 06.06.2002) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin echivalent bănesc. Mărimea compensaţiei pentru prejudiciu moral se determină în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această compensare poate aduce satisfacţie persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice le apreciază

instanţa de judecată, luînd în consideraţie circumstanţele la care a fost cauzat prejudiciul, precum şi statutul social al persoanei vătămate.

În fapt, reieșind din probele prezentate și administrate în ședințele de judecată, instanţa a constatat, că prin ordonanța de pornire a urmăriri penale din data de 27.02.2017, Procuratura pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS) a dispus începerea urmării penale conform elementelor constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 46, 248, alin. (5) lit. d) C.pen (contrabandă) – pe faptul introducerii prin frontieră vamală a R.Moldova a mărfurilor prin folosirea frauduloasă a documentelor de către un grup criminal organizat în proporţii deosebit de mari cauza atribuindu-i cauzei penale Nr. *****. (f.d.27-28, Vol.-I).

Prin ordonanţa Procuraturii pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS) din data de 28.03.2017 s-a dispus reţinerea cet.Cojocari Vasile bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 248, alin. (5) lit. d) C.pen.(f.d.31, Vol.-I).

Potrivit procesului-verbal de reținere din data de 28.03.2017 ora 22:50-23:00 întocmit de Procuratura pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS) a fost reținut cet.Cojocari Vasile și repartizat în Izolatorul de detenție preventivă a Direcției de poliție Chișinău (f.d.32-33, Vol.-I).

Prin ordonanţa Procuraturii pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS)de punere sub învinuire din data de 30.03.2017 cet.Cojocari Vasile a fost pus sub învinuire prealabilă încriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 248, alin. (5) lit. d) C.pen. (f.d.36-36verso, Vol.-I).

Prin ordonanţa Procuraturii pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS)de punere sub învinuire din data de 17.05.2017 cet.Cojocari Vasile a fost pus sub învinuire finală încriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute de art. 46, 248, alin. (5) lit. d) C.pen. (f.d.37-49, Vol.-I).

Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din data de 31.03.2017 cet.Cojocari Vasile i-a fost aplicată măsură preventivă sub formă de arest pentru o perioadă de 30 zile care ulterior a fost prelungită prin încheierile judecătorești din data de 27.04.2017, din data de 10.05.2017, din data de 19.06.2017, din data de 26.07.2017, din data de 28.08.2017, din data de 26.09.2017, din data de 23.10.2017, din data de 21.11.2017, din data de 26.12.2017, din data de 25.01.2018, din data de 20.02.2018 până la data de 28.03.2018(f.d.50-132, Vol.-I).

Potrivit scrisorii de expediere întocmit de Procuratura pentru Combaterea Criminalităţii Organizate şi Cauze Speciale (PCCOCS) nr.133/17-5096 din 29.05.2017 cauza penală nr.***** de acuzare a lui Cojocari Vasile și alții în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248, alin. (5) lit. b), d) C.pen. și art. 248, alin. (5) lit. b), c) și d) C.pen. însoțit de rechizitoriu a fost remisă spre judecare în Judecătoria Chișinău sediul Ciocana (f.d.133, Vol.-I).

Prin sentinţa Judecătoriei Chișinău sediul Centru pronunțată în data de 21 martie 2019 (dispozitiv), inculpatul Cojocari Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei cu închisoare aplicată lui Cojocari Vasile s-a calculat începînd cu data pronunţării prezentei sentinţe la 21.03.2019 ora 11.00, cu deducerea termenului aflării inculpatului sub arest preventiv şi reţinere începînd cu 28.03.2017, ora 22.55 pînă la 28.03.2018. S-a aplicat în privinţa lui Cojocari Vasile măsura preventivă sub formă de arestare preventivă, care se menţine pînă la rămînerea definitivă a sentinţei. Cojocari Vasile se ia sub arest imediat din sala ședinței de judecată. Ca consecință, instanţa de fond a concluzionat că prin acţiunile sale Cojocari Vasile ar fi comis infracţiunea prevăzută de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. - contrabandă, adică trecerea peste frontieră vamală a R.Moldova a mărfurilor în proporţii deosebit de mari cu folosirea frauduloasă a documentelor de către un grup criminal organizat.(f.d.134-137, Vol.-I)

Prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău pronunţată în data de 10 iulie 2020 (dispozitiv) a fost admise apelurile declarate de avocatul S.Cotruță în numele inculpatului V.Cojocari, de inculpatul V.Cucu și de avocatul V.Țurcan în numele inculpaților V.Cucu, V.Cojocari și persoanei juridice SRL ”Camarad Grup 1992”, casată parțial sentința Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21

martie 2019 în partea condamnării în baza art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Cojocari Vasile a fost achitat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracţiunii și la data de 09.10.2020 a devenit irevocabilă nefiind atacată cu recurs.(f.d.154-157, Vol.-I)

În consecință, reieșind din circumstanțele de fapt și de drept, instanța de judecată constată că acțiunea reclamantului Cojocari Vasile cuprinde cadrul legal de adresare în instanța de judecată și obiectul litigiului dedus judecății constituie raporturile juridice de cauzare a prejudiciilor în urma acțiunilor ilegale, guvernate de prevederile art.1405 din Codul Civil (în redacţia Legii nr.1107 din 06.06.2002) și ale Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998.

Pentru a se pronunța, instanța de judecată a dat apreciere argumentelor reprezentantului reclamantului și obiecțiilor reprezentanților pârâtului și ale intervenientului accesoriu în raport cu probele prezentate și administrate de către instanța de judecată și anume:

- ordonanțele organului de urmărire penală și actele judecătorești, citate supra, care confirmă acțiunile procesuale pe cauza penală de învinuire a lui Cojocari Vasile, inclusiv faptul condamnării ilegale a reclamantului și achitarea acestuia din motivul lipsei în acţiunile lui a elementelor infracţiunilor prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. (f.d.27-250, Vol.-I, f.d.1-17);
- Actele medicale prin care se confirmă starea sănătății reclamantului V Cojocari în perioada deținerii în arest preventiv (f.d.239-241, Vol.-I);
- Actele care îl caracterizează pe V.Cojocari sub formă de caracteristică, legitimații privind participarea la Războiul pentru independenţa şi integritatea R.Moldova din anul 1992, precum și distincții: insigna ”Vulturul de aur” și medalia”Crucea comemorativă” (f.d.22-26. Vol.-II)
- Adeverinţa nr.1-29/10-21din 29.10.2021 eliberată de ”Camarad Grup 1992” SRL privind salariul lui V.Cojocari (f.d.31, Vol.-II)
- bonurile de plată a asistenţei juridice din data de 16.05.2019, data de 22.06.2020 și data de 18.10.2020 în sumă totală de 30.000,00 lei pentru serviciile prestate de asistență juridică profesională în dosar penal de învinuire a lui Cojocari Vasile în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. (f.d.27-29, Vol.-II);
- bonul de plată a asistenţei juridice în sumă de 10 000 lei (f.d.30, Vol-II);

Dând apreciere probelor enumerate, instanța constată că cu certitudine faptul, că în privinţa lui Cojocari Vasile a fost pornită ilegal o cauză penală în baza art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen., ulterior fiind achitat pe motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracţiunii. Deci, rezultă că reclamantul Cojocari Vasile a fost atras ilegal la răspundere penală, fapte confirmate prin hotărârile judecătoreşti devenite irevocabile, având puterea unui lucru judecat.

Mai mult, instanța relevă și faptul că achitarea reclamantului a fost efectuată în temeiul prevederilor art.390 alin.(1) pct.3) Cod de procedură penală, adică când fapta nu întrunește elementele infracțiunii, circumstanță ce atestă că reclamantul deține calitatea de subiect, în sensul Legii nr.1545 din 25.02.1998, acesta fiind un act de reabilitare deplină în privinţa persoanei care a fost condamnată ilegal.

Având în vedere circumstanțele enumerate instanța constată cu certitudine temeiurile și condițiile aplicării prevederilor Legii nr.1545 din 25.02.1998 prin răspunderea patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise de organul de urmărire penală, procuratură și instanţele judecătoreşti în cadrul cauzei penale în privința reclamantului Cojocari Vasile.

Doctrina și jurisprudenţa în materie au pus în evidenţă regulile procedurale impuse judecătorului confruntat cu cererea de despăgubiri întemeiată pe dispoziţiile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998.

Astfel, în cazul erorii judiciare, instanţa abilitată să constate eroarea judiciară, cu consecinţa achitării definitive a inculpatului, condamnat iniţial în cadrul unui proces penal în mod definitiv la o pedeapsă sau măsură educativă privativă de libertate este instanţa penală învestită cu o cerere de

apel/recurs, ca urmare a admiterii unei astfel de cereri care dovedeşte eroarea judiciară, cu consecinţa rejudecării cauzei penale şi achitării inculpatului. În măsura în care conceptului de eroare judiciară nu i se modifică conținutul său juridic, astfel cum deja s-a arătat, instanța notează că pentru atragerea răspunderii statului, ca efect al achitării definitive, în rejudecare, a persoanei condamnată inițial definitiv nu contează temeiul achitării acesteia.

Instanţa civilă, în baza hotărârii judecătoreşti astfel pronunţate, va acorda despăgubiri celui în cauză, în măsura în care paguba suferită ca urmare a condamnării sale definitive, rezultat al unei erori materiale, nu poate fi imputabilă reclamantului. Nu vor fi dezdăunate persoanele care prin declaraţii mincinoase au determinat condamnarea lor, în afara cazurilor în care au fost obligate să procedeze astfel, precum nici persoana condamnată căreia îi este imputabilă în tot sau în parte nedescoperirea în timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit care a determinat eroarea judiciară.

Instanța observă că pentru atragerea răspunderii statului în acest caz legea cere calitatea de victimă a titularului dreptului la acţiune, în sensul dispoziţiilor Convenţiei, cât şi dovada cuantumului prejudiciului pretins suferit, căci dispoziţiile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998 fixează criteriile care trebuie valorificate de instanţă pentru stabilirea întinderii prejudiciului.

Răspunderea Statului, în baza Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.98, nu este o răspundere exclusiv obiectivă, independentă de orice culpă a prepuşilor statului, care formează corpul organelor de drept, iar acest fapt rezultă din dispoziţiile legii, care reglementează acţiunea în regres a statului împotriva celor care „cu rea-credinţă sau gravă neglijenţă (culpă gravă) au provocat situaţiile generatoare de daune sau împotriva instituţiei la care aceştia sunt asiguraţi pentru despăgubiri în caz de prejudiciu provocat în exerciţiul profesiunii”.

Legislația în vigoare nu mai reglementează dreptul la regres al statului ca fiind unul obligatoriu, ci ca pe o facultate a statului „acţiunea în regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi îndreptată împotriva persoanei care cu rea-credinţă sau din culpă gravă, a provocat situaţia generatoare de daune sau împotriva instituţiei la care aceasta este asigurată pentru despăgubiri în caz de prejudicii provocate în exerciţiul profesiunii”.

Reglementările actuale sunt conforme cu realitatea şi în acord cu nevoia de a susţine principiul independenţei judecătorului, care impune ca acesta să nu poată fi tras la răspundere disciplinară sau materială (civilă), decât dacă şi-a exercitat atribuţiile cu rea-credinţă şi gravă neglijenţă (culpă gravă), provocând situaţii generatoare de daune. Cu alte cuvinte, Statul va răspunde în toate cazurile, respectiv atât în ipotezele în care agenţii săi (organele de drept/judiciare) nu au contribuit la provocarea situaţiei generatoare de daune, (răspundere obiectivă), cât şi în cazul în care aceştia şi-au îndeplinit atribuţiile cu o culpă uşoară (levissima), provocând situaţiile generatoare de daune într-o anumită proporţie, respectiv când aceştia au acţionat cu rea-credinţă sau culpă gravă, provocând situaţiile generatoare de daune, în aceste din urmă cazuri fiind în prezenţa unei răspunderi subiective a statului, întemeiată pe culpa agenţilor săi.

În cazul acţiunii în despăgubire întemeiată pe dispoziţiile Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998, Statul răspunde în condiţiile legii, însă instanța constată că, într-un astfel de caz, răspunderea statului este totdeauna subiectivă (pentru faptele prepuşilor săi – agenţi ai organelor de drept/judiciare), căci dispoziţiile legii legitimează un drept la reparaţiune numai dacă s-a stabilit că acțiunile organelor de drept/judiciare au fost constatate ca nelegale. Or, nelegalitatea luării, condamnării ilegale evocă încălcări de lege, săvârşite de către procurori sau judecători. Şi în cazul vizat de dispoziţiile legislației în vigoare dreptul la regres a statului se poate exercita în aceleaşi condiţii ca şi în cazul vizat la art.art.524-525 C.proc.pen., cu respectarea principiului independenţei judecătorului. Dovada relei credinţe sau a culpei grave săvârşită de către agenţii statului trebuie făcută de către stat .

În acest context, instanța nu poate reține argumentele reprezentantului pârâtului precum că stabilirea caracterului nelegal al acțiunilor organelor de drept/judiciare, prin ordonanţă sau prin hotărâre

judecătorească, reprezintă o condiţie absolut necesară pentru naşterea dreptului la repararea pagubei, în condiţiile art.art.3, 6 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998, or, neîndeplinirea, în cauză, a cerinţei expuse cuprinsă în aceste articole, vizând constatarea caracterului nelegal al măsurilor în modalitatea permisă de text, conduce la concluzia neaplicării în prezentul litigiu în mod separat a dispoziţiilor art.3, 6 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998-, totuşi, instanţa apreciază că astfel de interpretări ale dispoziţiilor legale, contravin însuşi textului de lege indicat, care atât în alineatul (1) lit.b) al art. 3, cât și în art.6 lit.a) al Legii nr.1545 din 25.02.1998 recunoaşte dreptul la reparaţii în cazul condamnării nelegale celui achitat prin hotărâre finală.

Nu prezintă relevanță nici argumentele părții pârâte precum că existența unei sentințe de achitare nu denotă faptul că organul de urmărire penală/instanțele de judecată au admis careva acțiuni ilicite, or efectuarea acțiunilor organului de urmărire penală/judiciar au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor asupra elucidării vinovăției sau nevinovăției persoanei prin actul de sesizare, privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii, precum și că organul de urmărire penală/judiciar în activitatea sa a acționat cu bună-credință, iar măsurile întreprinse în vederea efectuării obiective a tuturor acțiunilor de urmărire penală n-au fost stabilite ca ilegale. Poziție de altfel, din perspectiva pârâtului că nici o condiție din prevederile legale nu se regăsește în justificarea pretenției reclamantului.

În dovedire, instanța atestă că, potrivit dispozițiilor art.6 din Legea nr.1545 din 25.02.1998, în cazul devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare se acordă dreptul la repararea prejudiciului și instanța reține că achitarea inculpatului nu poate constitui o reparaţie morală suficientă prin ea însăşi, o asemenea ipoteză – achitarea – fiind vizată de dispoziţiile art.390 C.proc.pen., inclusiv și de prevederile alin.(3) al aceluiași articol, tocmai în scopul reabilitării depline și acordării de despăgubiri, în completare (art.524 C.proc.pen). Instanţa apreciază că prealabila constatare a achitării în dependență de temeiurile arătate în sentință, evocată de pârâtul în cauză, nu este o cerinţă a dispoziţiilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998, norma permițând acordarea de despăgubiri „şi persoanelor a căror nevinovăţie a fost stabilită la finalizarea procesului penal, după ce au suportat anumite măsuri restrictive, chiar dacă respectivele măsuri apăreau ca fiind justificate în lumina cercetării penale, efectuate până la data adoptării lor”. Instanţa mai susţine că „izvorul răspunderii civile pe care a declanşat-o reclamantul are atât caracter special, cât şi un caracter general, de drept comun, pentru că vizează răspunderea civilă a statului pentru activitatea desfăşurată de autorităţile sale în exercitarea atribuţiilor legale. Sub acest aspect, instanţa apreciază că, în discuţie, este „o răspundere legală care este condiţionată doar de întinderea pagubei suferite de cel îndreptăţit la acţiune, fără nici o restricţie sau distincţie în raport cu natura sa sau componentele prejudiciului, forma sau modalităţile culpei, interpretare ce este conformă cu practica constantă a C.E.D.O., atunci când drepturile fundamentale ale persoanei au fost încălcate prin măsuri care s-au dovedit a fi neîntemeiate, astfel că persoana are dreptul la repararea integrală a prejudiciului material şi moral.

În acest context, instanța constată că Cojocari Vasile, este subiect cu drept de sesizare a instanței de judecată prin prisma dispoziției art.3 lit.b) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545-XIII din 25.02.1998, în condițiile în care au fost recunoscut în calitate de învinuit, fiind supus urmăririi penale, fiindu-i încriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen., ulterior fiind emisă sentință de achitare care a fost menținută de instanțele ierarhic superioare.

Subsecvent, instanța de judecată ține cont de faptul, că ținerea persoanei sub învinuire este de drept o acțiune de tragere a persoanei la răspundere penală, or în acest sens s-a expus și Curtea Constituțională în hotărârea nr.26 din 23.11.2010, care inter alia a constatat, că asemenea acțiune procesuală duce la restrângerea drepturilor constituționale legate de libertatea persoanei, dreptul la libera circulație ș.a., astfel persoana fiind în calitatea de învinuit este supusă unor restrângeri de ordin social, psihologic, civil.

În această ordine de idei, instanța de judecată constată cu certitudine că Cojocari Vasile a fost pus ilegal sub învinuire, iar în aceste circumstanțe ținând cont de faptul în privința ultimului a fost emisă sentință de achitare la data de 09.12.2016 pe motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen., instanța de judecată constată compatibilitatea pretențiilor reclamantului prin prisma articolelor 3 și 6 din Legea nr.1545 din 25.02.1998, iar drept rezultat temeinicia acestor pretenții formulate în speță prin prisma dispozițiilor acestei legi.

În circumstanțele enunțate, instanța reține dispozițiile art.1422 alin.(1), (3) Cod civil (în redacţia de până la 01.03.2019), potrivit căruia în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la repararația prejudiciului prin echivalent bănesc. Repararația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Concomitent art.10 din Legea nr.1545 din 25.02.1998 indică expres, că dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art.6, iar art.11 din legea citată statuează, că mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; c) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferințele fizice, caracterul şi gradul suferințelor psihice; g) măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenție. În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.

Ca urmare, având în vedere data producerii încălcării dreptului, instanța reține aplicabile prevederile art.14,610,1398,1405 Cod civil (în redacția Legii nr.1107 din 06.06.2002), citate supra, care reglementează repararea integral a prejudiciului, urmând ca acesta, să fie reparat, în condițiile stabilite de lege, potrivit art.1398 Cod civil, care consfințește principiul reparării integrale a prejudiciului extracontractual, adică pentru încălcarea unor drepturi, inclusiv în cazul cauzării prejudiciului printr-un act administrativ, de o autoritate publică etc., răspunderea fiind angajată, ca delictuală, în condițiile întrunirii cumulative, în mod obligatoriu, a elementelor constitutive ale acesteia: fapta ilicită, prejudiciul cauzat, legătura de cauzalitate dintre acțiunea prejudiciabilă(fapta ilicită) și urmările prejudiciabile și vinovăția.

Prin incidența normelor citate, având în vedere probele prezentate și administrate, instanța constată cu certitudine *temeiul şi condiţiile generale ale răspunderii delictuale*, şi anume:

- *producerea unei faptei ilicite* prin încălcarea dreptului la un proces echitabil lui Cojocari Vasile declanșat prin punerea sub învinuire și condamnare ilegală și anume reclamantul Cojocari Vasile a fost deferit justiţiei pentru o faptă care nu a comis-o, în fine fiind declarat nevinovat prin decizia definitivă şi irevocabilă instanţei de apel din 10 iulie 2020, acţiunile de urmărire penale şi instanţelor judecătoreşti de condamnare considerându-se în sensul legii-ilicite în sine, or caracterul lor ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată.

- *ilegalitatea* acțiunii de punere sub acuzare și condamnare ilegală, stabilită prin decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Chișinău din 10 iulie 2020 au fost admise apelurile declarate de avocatul S.Cotruță în numele inculpatului V.Cojocari, de inculpatul V.Cucu și de avocatul V.Țurcan în numele inculpaților V.Cucu, V.Cojocari și persoanei juridice SRL ”Camarad Grup 1992”, casată parțial sentința Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 21 martie 2019 în partea condamnării în baza art. 248

alin. (5) lit. b), d) C.pen. și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care Cojocari Vasile a fost achitat de comiterea infracţiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. din motivul că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracţiuni.

- *cauzarea prejudiciului* în legătură cu acțiunile ilicite menționate, la fel constatate prin actele medicale prin care se confirmă starea sănătății precare a reclamantului Cojocari Vasile în perioada deținerii în arest preventiv.

- *legătura de cauzalitate dintre acțiunea prejudiciabilă(fapta ilicită) și urmările prejudiciabile*, care reiese din hotărârea judecătorească citate supra, conform căreia, prin tragerea la răspundere penală nelegală, inclusiv condamnarea ilegală prin sentința de achitare definitivă și irevocabilă, drepturile reclamantului au fost lezate.

În acest context, instanța de judecată reține *avînd ca temei legal prevederile* art.123 Cod de procedură civilă, că decizia Curții de Apel Chișinău indicată, este definitivă și irevocabilă și apreciază circumstanțele menționate, *ca dovedite, fiind degrevate de probațiune.*

Instanţa reţine că autoritatea de lucru judecat cunoaşte, conform reglementării actuale, două manifestări procesuale – respectiv, aceea de excepţie procesuală şi aceea de prezumţie, mijloc de probă de natură să demonstreze ceva în legătură cu raporturile juridice dintre părţi. Dacă în manifestarea sa de excepţie procesuală (care corespunde unui efect negativ, extinctiv, de natură să oprească a doua judecată), autoritatea de lucru judecat presupune într-adevăr, tripla identitate de elemente (obiect, părţi, cauză), nu tot astfel se întâmplă atunci când acest efect important al hotărârii se manifestă pozitiv, respectiv, demonstrând modalitatea în care au fost dezlegate anterior anumite aspecte litigioase în raporturile dintre părţi, fără posibilitatea de a se statua diferit. Este vorba despre efectul pozitiv al puterii lucrului judecat, care se manifestă ca prezumţie, mijloc de probă de natură să demonstreze ceva în legătură cu raporturile juridice dintre părţi, venind să demonstreze modalitatea în care au fost dezlegate anterior anumite aspecte litigioase în raporturile dintre părţi, fără posibilitatea de a se statua diferit. Această reglementare a autorităţii de lucru judecat în forma prezumţiei vine să asigure, din nevoia de ordine şi stabilitate juridică, evitarea contrazicerilor între considerentele hotărârii judecătoreşti, ceea ce legitimează autoritatea de lucru judecat nefiind atât caracterul definitiv al hotărârii, ci adevărul care trebuie să stea la baza ei, adevărul constituind temeiul, raţiunea şi fundamentul social şi moral al acestui efect al hotărârii judecătoreşti.

Prezumţia nu opreşte judecata celui de-al doilea proces, ci doar uşurează sarcina probaţiunii, aducând în faţa instanţei constatări ale unor raporturi juridice făcute cu ocazia judecăţii anterioare şi care nu pot fi ignorate. Cum potrivit art.123 alin.(2) C.proc.civ., în relaţia dintre părţi, prezumţia lucrului judecat are caracter absolut, înseamnă că ceea ce s-a dezlegat jurisdicţional într-un prim litigiu va fi opus părţilor din acel litigiu şi succesorilor lor în drepturi, fără posibilitatea dovezii contrarii din partea acestora, într-un proces ulterior, care are legătură cu chestiunea de drept sau cu raportul juridic deja soluţionat. Prin urmare, instanța constată că în cauză funcţionează prezumţia lucrului judecat [art. 123 alin. (2) C.proc. civ.], potrivit căreia o hotărâre irevocabilă exprimă realitatea raporturilor juridice dintre părţi (res judicata pro veritate habetur), neputându-se primi vreo dovadă contrară, faţă de caracterul absolut al prezumţiei.

Dând o apreciere celor enumerate mai sus, instanţa de judecată consideră că reclamantului într-adevăr i-a fost cauzat un prejudiciu, care prin prisma art.1 al Primului Protocol adiţional la Convenţia Pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, adoptată la 04.11.1950, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998, constituie o imixtiune în dreptul de a dispune de bunul său, care urmează a fi reparat.

Pentru aceste motive instanța consideră parțial fondat capătul de cerere privind încasarea cu titlu de remediu pentru compensarea prejudiciului moral a sumei de 400.000,00 lei.

În conținutul jurisprudenței, Curtea nu face discriminare în cadrul procesului de acordare a satisfacției echitabile rezultate din cauzarea daunelor morale și acordă satisfacție echitabilă părții lezate, prin prisma prevederilor art.41 CtEDO, fără a face distincție între situația cînd partea lezată este o persoană fizică și atunci cînd partea lezată este o persoană juridică. În conținutul jurisprudenței, Curtea Europeană, în mare parte, nu definește și nu explică în detaliu modalitățile de exprimare a prejudiciului

moral, însă unii dintre acești factori au fost expuși de partea lezată și tacit acceptați de către Curtea Europeană în cauza Centro Europa 7 S.R.L. și Di Stefano vs.Italia, cauza Comingersoll S.A. v. Portugal [GC], nr. 35382/97, § 35, ECHR 2000-1V, și Sovtransavto Holding v. Ukraine (just satisfaction), nr. 48553/99, § 79, 2 octombrie 2003 și cauza Dacia S.R.L. vs. Moldova, nr. 3052/04 din 24.02.2009, unde Curtea a concluzionat, că „..nu poate exclude posibilitatea ca unei companii comerciale să i se poată acorda compensații pecuniare cu titlu de prejudiciu moral". Mai mult, prejudiciul moral suferit de astfel de companii poate include capete de pretenții care sunt într-o măsură mai mare sau mai mică „obiective" sau „subiective". Pe lîngă acestea, trebuie luate în considerație reputația companiei, incertitudinea în planificarea activităților și luarea deciziilor, întreruperea administrării companiei(pentru care nu există o metodă precisă de calculare a consecințelor) și, în sfârșit, deși într-o măsură mai mică, anxietatea și inconvenientele care le-au fost cauzate membrilor echipei de administrare".

Având în vedere circumstanțele menționate și năzuind spre satisfacerea cerințelor, reprezentantul reclamantului a invocat următoarele modalităţi de exprimare a prejudiciului moral, și anume că cauza penală dedusă justiţiei, rezultă faptul că, Cojocaru Vasile o perioadă îndelungată a fost învinuit de comiterea unei infracţiuni de contrabandă prevăzute la art. 248 alin. (5) lit.b) şi d) din Codul penal, pe care de fapt nu a comis-o care potrivit art. 16 al aceluiaşi cod reprezintă o infracţiune gravă, care prevede în exclusivitate o pedeapsă sub formă de închisoare de la 3 la 10 ani. Pînă la aducerea la cunoştinţă a învinuirii a fost reţinut de către organele de poliţie, apoi 11 luni s-a aflat în arest preventiv, o perioadă îndelungată a participat în şedinţele de judecată sub presiunea executării unei pedepse sub formă de închisoare iar ulterior punerii în executare a pedepsei de 5 ani închisoare a fost nevoit să părăsească R. Moldova şi să locuiască în altă ţară sub presiunea arestării din cauza anunţării sale în căutare, fiind astfel nevoit să evite locurile publice şi să se ascundă în permanenţă, procesul său penal la faza urmăririi penale şi judecării cauzei a durat aproximativ 3 ani 5 luni ani de zile, fiind obligat să se prezinte la solicitările organului de urmărire penală şi la 40 de şedinţe de judecată din instanţa de fond şi apel. Din constatările deciziei instanţei de apel, menţinute de instanţa de recurs, privind achitarea lui Cojocari Vasile, se atestă încălcări comise de către organul de urmărire penală că învinuirea adusă inculpatului este una incertă, deoarece partea acuzării nu a specificat şi probat timpul în care se pretinde că ar fi fost comisă fapta de delapidare a averii străine, precum şi lipsa laturii obiective, subiectului special al infracţiunii precum şi a obiectului material. A menționat că instanţa de fond prin sentinţa din 21 martie 2019 a dispus în mod ilegal condamnarea reclamantului Cojocari Vasile la o pedeapsă de 5 ani de închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În acest context, instanța relevă că principiul ce se degajă din jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului în materia daunelor morale, pe care instanţele naţionale sunt obligate să îl aplice, este acela al statuării în echitate asupra despăgubirii acordate victimei, în raport de circumstanţele particulare ale fiecărui caz în parte. De asemenea, conform aceleiaşi jurisprudenţe, despăgubirile acordate trebuie să păstreze un raport rezonabil de proporţionalitate cu dauna suferită, sens în care a fost consacrat principiul proporţionalităţii daunei cu despăgubirea acordată. Suma de bani acordată cu titlu de daune morale nu trebuie să devină o sursă de îmbogăţire pentru victimă, dar nici să aibă numai un caracter pur simbolic, ci ea trebuie să reprezinte doar atât cât este necesar pentru a-i uşura ori compensa, în măsura posibilă, suferinţele pe care le-a îndurat sau eventual mai trebuie să le îndure.

Pentru a-şi păstra caracterul de „satisfacţie echitabilă", daunele morale trebuie acordate într-un cuantum care să nu le deturneze de la scopul şi finalitatea prevăzute de lege, spre a nu deveni astfel un folos material injust, fără justificare cauzală în prejudiciul suferit şi consecinţele acestuia.

Din perspectiva celor expuse, instanța găsește solide susținerile reprezentantului reclamantului că Cojocar Vasile nu a avut parte de o anchetă eficientă şi un proces echitabil, aşa cum este definit în practica constantă a CtEDO, că reputația acesteia a fost prejudiciată prin crearea arbitrară a unei aparențe de infractor, anxietatea și inconvenientele care i-au fost cauzate lui, suferințele fizice și psihice suportate ca urmare a procesului judiciar penal derulat privind acuzarea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(5) lit.b) și d) Cod Penal, fapte constatate prin actele medicale, ca relevante și consideră, că reclamantului, într-adevăr i-a fost cauzat prejudiciu moral, estimându-l nu în mărimea solicitată de 800.000,00 lei, ci micșorat, ca unul real, rezonabil și necesar, în mărime de 400.000,00 lei cu titlu de

compensare a prejudiciului moral, fiind unul și corelativ în corespundere cu practica judiciară pe cazuri analogice. Nu in ultimul rând, se are in vedere si faptul ca, in sistemul nostru, instanța este ţinută de opiniile de specialitate, expertiza psihologică fiind o probă cu valoare absolută care nu poate fi combătută decât cu o altă probă cu aceeaşi valoare. În cazul dat a fost efectuată expertiză extrajudiciară care a confirmat circumstanțele sus-invocate. Astfel sunt dovedite elementele răspunderii civile delictuale care trebuie sa existe cumulativ, în special raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită şi prejudiciul cauzat, instanța urmează sa admită aceste pretenții în parte care au fost invocate.

În această ordine de idei, instanţa relevă că suma indicată mai sus ca recompensă a prejudiciului moral, pe lângă decizia de achitare cu caracter definitiv de executare pronunțată de Curtea de Apel Chișinău din 10.07.2020 și devenită irevocabilă fără a fi contestată, ce deja constituie prin sine o satisfacţie, este în măsura să aducă satisfacţie persoanei vătămate.

Totodată instanța consideră parțial întemeiate capetele de cerere privind încasarea prejudiciului material constituit din salariul, de care au fost privat reclamantul, cum a invocat reprezentantul ultimului, având în vedere aflarea reclamantului in stare de arestare, frecvența petrecerii şedinţelor de judecata, sistarea activității întreprinderii, la care acestea activau de organele de drept ca urmare a atragerii la răspundere penala cât a întreprinderii, atât si a conducătorilor acesteia, reclamantul o perioada îndelungata de timp nu au avut posibilitatea să-şi desfăşoare activitatea de serviciu, care cu siguranţă urma să le aducă beneficii. Drept urmare, s-a diminuat posibilitatea reclamantului de întreținere a familiei sale, insuficienţă de surse necesare pentru achitarea serviciilor comunale, creditului contractat, pentru întreţinerea copiilor, achitarea contractului pentru studii şi alte necesităţi zilnice. După cum s-a constatat reclamantul a activat 11 luni în cadrul întreprinderii ”Camarad Grup” SRL V. Cojocari, și anume în perioada 2016- 2017. La fel din actele depuse la dosar s-a constatat faptul că în întreprindere s-au păstrat doar datele referitoare la salariul primit de el în lunile ianuarie, februarie si martie 2017 (până la data reţinerii - 28.03.2017). Potrivit adeverinţei Nr. 1-29/10-21 din 20.10.2021, eliberată de ”Camarad Grup 1992” SRL în această perioadă reclamantul a primit o sumă totală de 9300 lei (nouă mii trei sute). Astfel, salariul mediu al reclamantului la data reţinerii, era de 3100 lei (9300 lei: 3 luni = 3100). Conform pct.7 din HG nr.426 din 26.04.2004 privind aprobarea Modului de calculare a salariului mediu, la determinarea salariului mediu aplicăm normativul de timp: 29,4 zile - numărul mediu de zile calendaristice pe lună. Astfel, pe motiv ca reclamantul s-a aflat in stare de arest preventiv, iar ulterior ședințele de judecata aveau loc la intervalul de 1-5 zile, reclamantul Cojocari Vasile, care până la reţinere a deținut funcția de șofer la SRL Camarad Grup 1992, nu a activat in perioada de timp 28.03.2017 – 09.09.2020 (41 luni 11 zile), până la data devenirii irevocabile a sentinței judecătorești pentru care nu a primit salariu in mărime de 3.100,00 lei lunar, astfel ca acesta a fost privat de salariu in mărime totala de 128.259,84 lei (3100 lei : 29,4 = 105,44 x 11 zile = 1159,84; 127.100,00 lei + 1159,84 lei = 128.259,84 lei). În rest capătul de cerere se respinge ca fiind neprobat.

Tot aici, instanța consideră întemeiat capătul de cerere privind încasarea cu titlu de prejudiciu material a sumei de 30 000,00 lei, exprimat în cheltuielile pentru asistență juridică de care a beneficiat reclamantul în cauza penală de acuzare lui Cojocari Vasile în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.191 alin.(5) Cod penal, acestea fiind confirmate prin actul din 24.10.2019 de primire-predare detaliat în baza contractului de asistență juridică din 11.12.2010 în cauza penală de acuzare lui Cojocari Vasile în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. b), d) C.pen. și bonurile de plată seria YL nr.241822 din 16.05.2019 în sumă de 4.000,00 lei, seria YL nr.241835 din 22.06.2020 în sumă de 6.000,00 lei şi seria YL nr.241855 din 18.10.2020 în sumă de 20.000,00 lei emise în baza contractul de asistență juridică încheiat cu Cojocari Vasile.

Astfel, instanţa constată că reclamantul a beneficiat de serviciile Cabinetului de Avocați ”Țurcan Vasile”, avocatul Țurcan Vasile pe întreaga perioadă de derulare a procesului ce a făcut obiectul dosarului penal, că a fost încheiat contract în acest sens, iar reclamantul, conform înscrisurilor menţionate anterior, a achitat biroului de avocaţi, cu titlu de onorariu, sume în total: 30.000,00 lei pentru reprezentarea inculpatului Cojocari Vasile în cadrul fazei urmării penale, precum și în cadrul instanței de fond și de apel.

Jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor omului, învestită fiind cu soluţionarea pretenţiilor la rambursarea cheltuielilor de judecată, în care sunt cuprinse şi onorarii avocaţiale, a statuat că acestea urmează a fi recuperate numai în măsura în care constituie cheltuieli necesare care au fost în mod real făcute în limita unui cuantum rezonabil.

În conformitate cu art.96 alin.(1)-(1^1) C.pr.civ., instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Instanţa a constatat că biroul de avocatură angajat de beneficiarul Cojocari Vasile a asigurat reprezentarea în cadrul urmării penale și la judecarea cauzei în instanţă a acestuia pentru fiecare termen, a pregătit apărări ample în faza urmării penale, în instanța de fond, însoţite de înscrisuri privind legislaţie, doctrină şi practică judiciară relevantă, ceea ce atestă efortul susţinut depus pentru documentare şi pregătirea apărării. Astfel, raportat la complexitatea cauzei, durata procesului, modul în care societatea de avocaţi a asigurat apărarea reclamantului Cojocari Vasile şi activitatea desfăşurată în acest sens, instanţa apreciază că cheltuielile de asistenţă juridică, au fost reale, necesare şi rezonabile și nu se impune reducerea cuantumului cheltuielilor de judecată solicitate de reclamant cu titlu de onorariu avocat.

Instanța apreciază ca sumele de 4.000,00 lei, 6000,00 lei și de 20.000,00 lei percepute cu titlu de onorariu de avocat în faza urmării penale și pentru judecata în fata instanței de judecată (fond și apel) nu este nepotrivit de mare în raport de obiectul cauzei, precum si de complexitatea procesului. Împrejurarea ca partea care cade în pretenţii este obligată să plătească cheltuielile de judecată efectuate de către cealaltă parte la judecata și nu poate sa impieteze asupra dreptului pârâtului de a-si recupera cheltuielile de judecata avansate într-un cuantum rezonabil si proporțional cu valoarea obiectului cererii si complexitatea previzibila a cauzei.

Raportat la toate criteriile menţionate anterior, instanţa a constatat că pretenţiile reclamantului în ce privește cheltuielile de judecată sunt justificate.

Cât privește cerința de încasare a cheltuielilor de judecată suportate în legătură cu procesul dat se notează următoarele.

Potrvit prevederilor art. 94 alin. (1) din C.proc.civ, care stipulează că instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

În conformitate cu art.96 alin.(1-1/1) C.proc.civ., instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Cu privire la culpa procesuală, reclamantul Cojocari Vasile a arătat că, în conformitate cu art.94 C.proc.civ., partea care cade în pretenţii este obligată să plătească cheltuielile de judecată efectuate de către cealaltă parte, în mod justificat precizându-se în literatura de specialitate că partea care a căzut în pretenţii trebuie să plătească cheltuielile efectuate de partea care a câștigat procesul deoarece prima este în culpă procesuală, prin atitudinea sa în proces determinând aceste cheltuieli. Fundamentul acordării cheltuielilor de judecată nu îl constituie convenţia părţilor, ci culpa părţii care, „prin atitudinea sa în proces, determinând aceste cheltuieli”, este responsabilă de repararea prejudiciului cauzat. Obligarea părţii căzute în pretenţii la plata cheltuielilor de judecată reprezintă o sancţiune procesuală care are drept scop sancţionarea părţii căzute în pretenţii pentru prejudiciile cauzate celeilalte părţi, prin intermediul procesului.

Aplicând dispoziţiile art. 94 alin. (1) art.96 alin.(1-1/1) C.proc.civ., instanţa de judecată ajunge la concluzia de a încasa de la pîrîta în beneficiul reclamantei doar suma de 9.000,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată compensate proporţional părţii admise din acţiune.

Din suportul probatoriu anexat la materialele dosarului se atestă că, reclamantul în cadrul judecării cauzei a fost asistată de avocat, iar pentru serviciile juridice acordate de către acesta, reclamantul a achitat suma de 10.000,00 de lei.

Potrivit practicii Curţii Europene pentru Dreptrile Omului, pentru probarea cheltuielilor suportate, partea care solicită să fie compensate trebuie să prezinte dovada achitării onorariului avocatului (dispoziţie de plată prin virament sau bon de plată).

Având în vedere că, circumstanțele date sunt probate prin bonul de plată, cât și prestația avocatului la soluționarea litigiului, instanța de judecată conchide că cheltuielile suportate pentru asistenţa juridică sunt reale, necesare și rezonabile, iar raportate la faptul admiterii parțiale a acțiunii înaintate de reclamant acestea urmează a fi compensate proporțional părții admise din acțiune în mărime de 9.000,00 lei.

Dând o apreciere celor enumerate mai sus, reieșind din probele administrate, *bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar şi apreciate, în baza art.130 CPC RM, din punct de vedere al pertinenţei, admisibilității, veridicității, iar în ansamblul sub toate aspectele în coroborarea lor*, instanța ajunge la concluzia admiterii parțiale a cererii depuse de Cojocari Vasile, încasând din bugetul de Stat al RM prin intermediul prin intermediul Ministerului Justiţiei al RM în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 400.000,00 lei cu titlu compensație pecuniară a prejudiciului moral, suma de 158.259,84 lei cu titlu de despăgubire a prejudiciului material cauzat alcătuite din salariul, de care a fost privat pe perioada de la data de 28.03.2017 până la data de 09.09.2020 în sumă de 128.259,84 lei și cheltuieli pentru asistenţă juridică (onorarii avocațiale) suportate în dosarul penal în mărime totală de 30.000,00 lei, precum și 9.000,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată proporțional părții admise prin compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică (onorariu avocațial). În rest, acțiunea urmează a fi respinsă, ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art.art.238-241 C.proc.civ., instanţa de judecată, -

H O T Ă R Ă Ș T E :

Se admite parțial acțiunea formulată de Cojocari Vasile împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenient accesoriu Procuratura Generală a RM cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează din bugetul de Stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 400.000,00 MDL(patru sute mii) lei cu titlu de despăgubire a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Se încasează din bugetul de Stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 158.259,84 MDL(una suta cincizeci și opt mii două sute cincizeci și nouă) lei 84 bani cu titlu de despăgubire a prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești alcătuite din salariul, de care a fost privat pe perioada de la data de 28.03.2017 până la data de 09.09.2020 în sumă de 128.259,84 lei și cheltuieli pentru asistenţă juridică (onorarii avocațiale) suportate în dosarul penal în mărime totală de 30.000,00 lei.

Se încasează din bugetul de Stat al RM prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cojocari Vasile suma de 9.000,00 MDL (nouă mii) lei cu titlu de cheltuieli de judecată proporțional părții admise din acțiune alcătuite din costuri pentru asistență juridică (onorariu avocațial).

În rest, acțiunea se respinge, ca fiind neîntemeiată.

Hotărârea cu drept de apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile, prin intermediul judecătoriei Chişinău sediul Centru de la data pronunţării dispozitivului hotărârii.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Potînga Iurie